

ΘΕΟΛΟΓΙΑ

ΤΡΙΜΗΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΜΟΣ ΜΕ΄

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 1974

ΤΕΥΧΟΣ Α΄

Ο ΝΕΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ο ΑΠΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Υ Π Ο

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Γ. ΜΠΟΝΗ

Όμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

1. Βουλήσει τοῦ παντοδυνάμου καὶ πανσόφου Θεοῦ ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ Ἀποστολικοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου τῶν Ἀθηνῶν ὁ ἀπὸ Ἰωαννίνων Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφεῖμ. Ὁ Μακαριώτατος ἀπὸ τοῦ νῦν, δέκατος ὄγδοος ἐν τῇ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1833 καὶ ἐντεῦθεν χορεία τῶν ἐν Ἀθήναις Ἀρχιερατευσάντων, ἐκλήθη «τοῖς ἀφύκτοις δικτύοις τοῦ πνεύματος», ὅπως ποιμάνη λαὸν περιούσιον, εὐλογημένον καὶ ἐνδοξον. Ἀπαξάπαντες ὀφείλομεν ἀποδοῦναι τῷ Μεγάλῳ Πατρὶ καὶ Ἡγεμόνι τῆς Ἀγιωτάτης ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ τὸν ὀφειλόμενον σεβασμόν, τὴν ἐμπρέπουσαν τέκνοις ἐν Χριστῷ ὑποταγήν, τὴν ἐπιβαλλομένην ἀφοσίωσιν καὶ ἀγάπην, ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι, οὕτω πράττοντες, ὑποτασσόμεθα Χριστῷ καὶ γινόμεθα διερμηνεῖς καὶ ἐκτελεσταὶ τῶν θείων Αὐτοῦ προσταγμάτων, συμφώνως καὶ τῇ ἐντολῇ τοῦ θείου Ἀποστόλου Παύλου: «πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ἡμῶν καὶ ὑπέικετε» (Ἐβρ. 13,17).

2. Πρὸς τοῦτο δύο τὰ μεγάλα καὶ ἀδιαμφισβήτητα ἐχέγγυα δράσεως, ἡ Πίστις καὶ ἡ Ἀγάπη. Καὶ ἡ μὲν εἰς τὸν Κύριον Πίστις, ὡς βασικὴν προϋπόθεσιν κέκτηται τὴν τ α π ε ἰ ν ω σ ι ν· ἡ δὲ Ἀγάπη δὲν εἶναι μόνον τὸ στέμμα καὶ ἡ ἀξιολογουμένη ἐν τῇ πράξει διὰ τῆς Πίστεως ὑψίστη Ἀρετή, ἀλλ' ἅμα καὶ ἡ ἐξ ἧς ἀφορμᾶται διάθεσις ἡμῶν εἰς ἐπιτέλεσιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου. Καὶ ἐντολὴ πρώτη καὶ μεγίστη εἶναι τὸ «ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοιμους εἶναι» (Τίτ. 3,1). «Ὅταν γὰρ τῷ Ἐπισκόπῳ ὑποτάσσησθε ὡς Ἰησοῦ

Χριστῷ, φαίνεσθέ μοι οὐ κατὰ ἀνθρώπους ζῶντες, ἀλλὰ κατὰ Ἰησοῦν Χριστόν» (Ἰγν. Τραλ. ΙΙ, 1). Ἔλλωστε ὁ ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου Ἀποστολικοῦ Θρόνου τῶν Ἀθηνῶν ἀνυψωθείς Πρωθιεράρχης ἐφάνερωσε διὰ τοῦ Ἐνθρονιστηρίου λόγου Του καὶ τὴν ταπείνωσιν, καὶ τὴν Πίστιν, καὶ τὴν Ἀγάπην πρὸς τε τὸν Δοτῆρα παντὸς ἀγαθοῦ καὶ πρὸς τὴν Ἀγίαν Αὐτοῦ Ἐκκλησίαν, διαδηλώσας ἅμα παντὶ τῷ Πληρώματι τὸν διακαῆ Αὐτοῦ πόθον καὶ τὴν διακαίουςαν τὴν καρδίαν Αὐτοῦ διάθεσιν καὶ ἐπιθυμίαν, ἵνα διαλλάξῃ τὰ διεστῶτα, ἄρῃ τῆς διχονοίας, κατασιγάσῃ τὰ πάθη καὶ ἐπιτύχῃ «τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν Εἰ ρ ἦ ν η ν», ἐν τε τῇ διοικούσῃ Ἱεραρχικῇ τάξει καὶ παντὶ τῷ Πληρώματι τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας.

3. Ὅσοι γνωρίζουν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν νέον Προκαθήμενον τῆς Ἀγιωτάτης ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, εἶναι εἰς θέσιν καὶ νὰ διαβεβαιώσουν, ὅτι ὁ ὄντως Μακαριώτατος ἀπὸ Ἰωαννίνων Σ ε ρ α φ ε ἰ μ δὲν διαπνέεται ἀπλῶς ὑπὸ τοῦ ζήλου τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ε ἰ ρ ἦ ν η ς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡμῶν, ἀλλ' ὅτι ὡς μεγάλης βουλήσεως ἀνὴρ καὶ θέλει καὶ δύναται νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ μέγα πράγματι ἔργον τῆς εἰρηνεύσεως τῶν ψυχῶν, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, διὰ τῆς ἐκχύσεως τοῦ πλοῦτου τῶν πηγαίων συναισθημάτων Αὐτοῦ τῆς Ἀγάπης πρὸς π ά ν τ α ς, ὁμοφρονοῦντας καὶ μὴ, συνοδοιποροῦντας καὶ ἀντιτιθεμένους εἰς τὰ ποικίλης φύσεως ζητήματα καὶ προβλήματα ἀρχῶν καὶ πεποιθήσεων, ἢ ἀπλῶς διαδικαστικῆς καὶ νομοκανονικῆς δεοντολογίας. Ἡ εἰς τὸν Κύριον Πίστις, ἔστω τὸ ἐξ οὗ ὀφείλουν νὰ ἐκκινήσουν οἱ ποθοῦντες τὴν ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης καὶ γαλήνης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἐπ' ἐσχάτων τοσοῦτον διεταράχθη. Ἡ δὲ Ἀγάπη ἔστω ἡ ἀνεπισφαλῆς πυξὶς καθοδηγήσεως καὶ διαπλεύσεως ἐκ τῆς θεελλώδους περιοχῆς εἰς τὸν εὐδιον καὶ ποθητὸν τοῖς πᾶσι λιμένα τῆς σωτηρίας πάντων. Καὶ πρὸς τοῦτο καθῆκον πάντων ἡμῶν εἶναι, ὅπως συνδράμωμεν ἀπαξάπαντες, οἳ τε οἳ ἐν τέλει καὶ οἳ ἔξω τῶν ἀμέσων εὐθυνῶν ἰστάμενοι, ἀπαξάπαντες, λέγω, Κληρικοί τε καὶ Λαϊκοί, ὅτι ἐν Σῶμά ἐσμεν, Σῶμα Χριστοῦ καὶ ἕκαστος μέλος τῆς Ἀγίας Αὐτοῦ Ἐκκλησίας.

4. Ἀπαξάπαν τὸ Πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀμέτοχον τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡμῶν συμβαινόντων. Ὡς μέτοχοι τῶν Μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας, γινόμεθα καὶ φορεῖς τῆς καθόλου ζωῆς καὶ δράσεως Αὐτῆς, ἐπὶ πλείστων ὄσων πεδίων τῶν δραστηριοτήτων Αὐτῆς. Ἐν Πίστει λοιπὸν καὶ ἐν Ἀγάπῃ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν ταπεινῷ φρονήματι ἀκολουθήσωμεν τὸν Νέον πνευματικὸν Ἠγέτην καὶ Ἀρχιποίμενα ἡμῶν, ὑποτασσόμενοι Αὐτῷ καὶ συμπαριστάμενοι Αὐτῷ εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν. Τοῦτο καὶ ἡ πράγματι ταπεινόφρων Αὐτοῦ διάθεσις, ἡ πανθομολογουμένη ἀγαθότης Αὐτοῦ καὶ ἡ ὄντως διὰ τοῦ Ἐνθρονιστηρίου λόγου Του διακαῆς ἔφεσις Αὐτοῦ διεκλήρυξεν. Ὅθεν καὶ διάπυρον ἀνεπέμψατο τὴν Εὐχὴν, πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς διασαλευθείσης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἰρήνης, ἐν πνεύματι ἀνεκτικῷ, μεστῷ φιλαδελφίας καὶ ἀγάπης, ἀγάπης ἐν Χριστῷ καὶ ἐν πνεύματι «καταλλαγῆς», ἧς ἔλλειπούσης φυγαδεύεται καὶ ἡ εἰρήνη.

5. Πολλὰ τὰ διδακτικὰ καὶ ὠφέλιμα διὰ πάντας ἡμᾶς τὰ διὰ τοῦ Ἐνθρονιστηρίου λόγου τοῦ ὄντως Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου καὶ Ἀρχιποίμενος τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας Σερραφείμ, τοῦ ἀπὸ Ἰωαννίνων. Θὰ σταχυολογήσωμεν ἕνια ἐξ αὐτῶν, διὰ νὰ χαρακτηρίσωμεν τὸν ἐγκρυπτόμενον θησαυρὸν τῶν ἀρετῶν Του. Ἀρχεται ἐν ταπεινοφροσύνῃ βαθείᾳ, διαδηλῶν ὅτι ἐκλήθη, ἐνῶ «οὐδέποτε εἶχε σκεφθῆ, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν εἶχε στρέψει τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν Αὐτοῦ πρὸς τὸν Πρῶτον Θρόνον τῆς Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας, ὥστε νὰ εἶχε καὶ καταλλήλως προετοιμασθῆ πρὸς τοῦτο». Ὁμολογία ὑψίστης σημασίας, ἀποδεικνύουσα, ὅτι θελήματι Θεοῦ ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ Θρόνου, ἐφ' ὅσον πιστευόμενοι οἱ χριστιανοί, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ὁ καὶ «τὸ θέλει καὶ τὸ ἐνεργεῖν» ὀριζόμενος. Ὁμολογεῖ ἐπίσης, ὅτι «πολλὰ ὄντως αἰ καιροφυλακτοῦσαι μάστιγες», ἀλλ' ἅμα καὶ «ἐλπίζει ἐπὶ Κύριον, ὅτι τὸ ἔλεος Αὐτοῦ κυκλώσει καὶ τὴν Αὐτοῦ ταπεινότητα, ἐν τῇ ἀναλαμβανομένῃ οἰακοστροφίᾳ τοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν πνευματικοῦ σκάφους, ἐφ' ὅσον αἰ περιστάσεις ἐκάλεσαν Αὐτὸν καὶ μετὰ πολλοὺς δίσταγμους καὶ πολλὰς ἀρνήσεις ἀπεδέχθη τὴν πρόσκλησιν

ταύτην, θεωρήσας πλέον και καθήκον ἐπιτακτικὸν τὴν ὑπακοὴν εἰς τὸ θέλημα αὐτῆς). Ὁμολογία ἀνδρὸς γνωρίζοντος και σταθμίζοντος και τὰς περιστάσεις και τὸ καθήκον.

6. Καὶ τὸ ἐπιστέγασμα τοῦ ὑπὸ τῆς ὑψίστης ἀρετῆς τῆς ταπεινοφροσύνης ἐμφορουμένου Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν: «Ἐν βαθυτάτῃ λοιπὸν συγκινήσει προσπίπτομεν ταπεινῶς και γόνυ κλίνοντες εὐλαβές, ἀπειρον ἐκφράζομεν τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν πρὸς τὸν θεῖον τῆς Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας Δομήτορα, διὰ τὴν τοιαύτην, κατὰ τὴν ἀνεξιχνίαστον βουλήν Του, οἰκονομίαν και τῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας πραγμάτων ἐν τῷ προσώπῳ τῆς μηδαμινότητος ἡμῶν, ἐκζητοῦντες τὸ ἔλεος Αὐτοῦ και τὴν ἐνίσχυσιν και τὸν στηριγμὸν εἰς τὸ βαρὺ και πολύμοχθον Ἀρχιερατικὸν ἔργον ἡμῶν. Εἶη εὐλογημένον τὸ ὄνομα τὸ Ἅγιον Αὐτοῦ!» Μετ' Αὐτοῦ και ἡμεῖς πάντες εὐλογητὸν εἶη τὸ ὄνομα τοῦ παντοδυνάμου και πανσόφου Θεοῦ ἀνακράζομεν, τοῦ γνωρίζοντος τὰ καλὰ και ὠφέλιμα ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν και ὀριζομένου τὰ καθ' ἡμᾶς, και ἀναδεικνύοντος τοὺς Ποιμένας τῆς λογικῆς Αὐτοῦ Ποίμνης, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἀγίας Αὐτοῦ Ἐκκλησίας.

7. Τὴν εὐγένειαν, ἀλλὰ και παρρησίαν τῶν πλουσίων εὐγενῶν συναισθημάτων τοῦ Νέου Ἀρχιεπισκόπου χαρακτηρίζει ἢ ἐν συνεχείᾳ ἀπευθυνθεῖσα πρὸς τὸ ἐν Τριάδι Θεὸν δέησις Αὐτοῦ: «Πρὸς δὲ τούτοις, ἐνθερμον ἀπευθύνομεν προσευχὴν πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Θεόν, εἰς μνημόσυνον μὲν τῶν Μακαρίων και ἀοιδίμων προκατόχων ἡμῶν, ὧν πλεῖστοι τοῦ τε ἀπωτέρου και τοῦ ἀπωτάτου παρελθόντος, θεοφιλῶς και ἔθνοπρεπῶς διηκόνησαν ἐν τῇ Ἱερᾷ ταύτῃ Ἀρχιεπισκοπῇ, ὑπὲρ ὑγείας δὲ τοῦ πρότριτα παραιτηθέντος Μακαριωτάτου κυρίου Ἰερω ν ὄ μ ο υ, οὔτινος τὴν προσφορὰν ἐν τῇ Ἀγιωτάτῃ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ θὰ κρίνη ἢ ἀδέκαστος ἱστορία». Λόγοι εἰλικρινεῖς, εὐθαρσεῖς και δίκαιοι, ἀξιοὶ ἰδιαιτέρας ἐξάρσεως.

8. Δὲν εἶναι ἔργον τοῦ γράφοντος νὰ κρίνη και ἀναλύσῃ

τὰ «ἐπειγούσης φύσεως θέματα», ὡς ἐχαρακτήρισε ταῦτα ὁ νέος Ἡγέτης τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι διαπνέεται ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ πόθου νὰ καταστήσῃ τὸ πιστευθὲν Αὐτῷ ἱερὸν Καθίδρυμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν ὄρατὴν αὐτῆς διοίκησιν καὶ ὀργάνωσιν, ἀξιάγαστον καὶ ἀξιοσέβαστον τοῖς πᾶσιν, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐπιτελῇ τὴν θείαν ἀποστολὴν του ἀπροσκόπτως καὶ ὡς ἐμπρέπει θεανθρωπίνῳ Ἰδρύματι, σκοποῦντι τὴν ἀγιότητα καὶ τελειότητα τῶν μελῶν Αὐτοῦ. Καὶ ἐνταῦθα ὁ Μακαριώτατος δὲν ἄφησεν ἀμνημόνευτον τὴν ὑποχρέωσιν πάντων τῶν Ἑλλήνων Ὁρθοδόξων, ὅπως συμβάλωσι, συνεπικουροῦντες ταῖς ἀγαθαῖς προθέσει τοῦ Ἀρχιεπίσκοπος ἡμῶν, δι' ὧσιν ὑπομνηστικῶς διεκήρυξεν, εἰπὼν· «δυνάμεθα καὶ ὑποχρεούμεθα καὶ ἐξ ἱστορικῶν καὶ ἐθνικῶν δεδομένων νὰ διεκδικῶμεν ἡγετικήν θέσιν εἰς τοὺς παγκοσμίους διαλόγους, ἐν συνεργασίᾳ πάντοτε μετὰ τοῦ ἔχοντος τὸ προβάδισμα ἐν προκειμένῳ Ἀγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου».

9. Ἀλλὰ μεγίστην βαρύτητα προσλαμβάνουν διὰ τὰς ἁς διήλθε καὶ διέρχεται τὸ σκάφος τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας περιστάσεις, οἱ ἐν εἴδει πατρικῆς ἐκκλήσεως πεπνυμένοι λόγοι τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου. Μετ' ἐμφάσεως καὶ καταπλησσοῦσης μεγαθυμίας διεκήρυξε: «Μὴ λησμονῶμεν ὅμως, πρὸ πάντων τούτων, ὅτι προέχει ἡ εἰρήνη εἰς τῆς Ἐκκλησίας. «Εἰρήνη ὑμῖν» καὶ πάλιν «Εἰρήνη ὑμῖν» (Ἰω. 19,21) ἦσαν αἱ πρῶται κατ' ἐπανάληψιν εὐλογίαι τοῦ ἀναστάντος Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς Μαθητὰς καὶ Ἀποστόλους Αὐτοῦ καὶ δι' αὐτῶν πρὸς πάντας ἡμᾶς». Λόγοι Πατερικῆς ἐμπνεύσεως καὶ χριστιανοπρεποῦς διαθέσεως. Τοῦτο ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῶν ἐν συνεχείᾳ λεχθέντων ὑπὸ τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν. «Ἄλλ' ἡ εἰρήνευσις, εἶπεν, εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς κανονικῆς τάξεως καὶ εἰς αὐτὴν καλούμεθα πάντες. Μὲ γνῶμονα τὴν Ἀγάπην καὶ ἐκτιμῶντες τὴν κρισιμότητα τῶν καιρῶν, ποιούμεθα ἀδελφικὴν ἔκκλησιν πρὸς τοὺς Ἀγίους ἐν Χριστῷ Ἀδελφοὺς συμπάσης τῆς Ἱεραρχίας τῆς

Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπως αἰρόμενοι εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων καὶ ἐν ἐπιγνώσει βαθείᾳ τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν, θελήσωμεν, ἵνα ῥίψωμεν τὸ παρελθὸν εἰς τὴν λήθην καί, περιπτυσσόμενοι ἀλλήλους ἐν Ἀγάπῃ, ἐπιφέρωμεν τὴν πολυπόθητον εἰρήνευσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἣτις εἶναι καρπὸς τῆς ἐν Κυρίῳ ἀδελφικῆς Ἀγάπης»!

10. Εἰς τοὺς συγκινητικούς τούτους λόγους τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, τίς δὲν ἀναγνωρίζει τὴν πράγματι καλοκάγαθον διάθεσιν ἐνὸς Ἐκκλησιαστικοῦ Ἠγέτου πρὸς ἐπιδίωξιν καὶ ἐπίτευξιν τοῦ ὑψίστου ἐντὸς τῆς Διοικήσεως Ἐκκλησίας ἀγαθοῦ, ἣτοι τῆς εἰρήνης, τῆς φιλαδέλφου συνεργασίας, τῆς ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ δράσει ὁμοφωνίας, ἐν ἐνὶ λόγῳ τῆς ἐν Χριστῷ καὶ διὰ Χριστὸν Ἀγάπης; Ἄλλ' ἐπὶ τὸ σαφέστερον ὁ Μακαριώτατος καὶ τὰ ἀξιοπρόσεκτα ταῦτα ἐπάγεται: «Ἀπὸ μέρους ἡμῶν καὶ τῆς περιβαλλούσης ἡμᾶς Ἱεραρχίας ὑπάρχει καὶ θὰ ἐκδηλωθῇ ὁλόθυμος διάθεσις πρὸς πλήρη εἰρήνευσιν τῶν διεστῶτων καὶ ἀποκατάστασιν τελείας ἐνότητος εἰς σύμπασαν τὴν Ἱεραρχίαν. Ἀναμένομεν καὶ ἀπεκδεχόμεθα ἀντιστοίχως καὶ ἐκ μέρους πάντων τῶν ἐν Χριστῷ Ἀδελφῶν καὶ τῶν ἐξ οἰουδήποτε λόγου διατελούντων εἰς τινὰ διάστασιν, νὰ μὴ ὀκνήσωσι νὰ παράσχωσι ἡμῖν καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ τὰ δεῖγματα τῆς Ἀγάπης καὶ τῆς ἀδελφοποιουῦ διαθέσεως αὐτῶν». Τί ἄλλο θὰ ὄφειλέ τις νὰ προσθέσῃ ἐν τῇ χριστιανικῇ ταύτῃ διαγωγείᾳ, εἰμὴ τὸ «Ἀμήν»;

11. Δὲν δικαιοῦμεθα νὰ παραλείψωμεν ν' ἀναφέρωμεν τοὺς πατριωτικούς λόγους τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν ἐν τέλει δῆλον ὅτι ἀποστροφὴν τῶν λόγων Αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ἀλυτρώτων ἀδελφῶν ἡμῶν, οἵτινες στεναρίζουν εἰσέτι ὑπὸ τὸν βαρὺν ζυγὸν τῆς δουλείας! «Ἔχουν τὰ αἰσθήματά μας!», διεκλήρυξεν ὁ τῶν πατρίων ἀμύντωρ καὶ τῶν ἐθνικῶν δικαίων ὑπερασπιστῆς Ἀρχιεπίσκοπος. «Ἀκόμη δέ, ἂν χρειασθῇ — ἐπαναλαμβά-

νομεν ἄνευ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῆς παρούσης στιγμῆς—, ὅτι θὰ ἔχουν καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν μας»! Τῆς ὅλης ἐθνικῆς καὶ πατριωτικῆς δράσεως ἄχρις αὐτοθυσίας ἐπίστεψις εἶναι καὶ οἱ λόγοι τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Πρωθιεράρχου. Διότι τοῖς πᾶσι γνωστὸν τυγχάνει, τί Οὗτος συνεισέφερεν ἀπὸ τῆς πρώτης διακονίας Αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἄχρι τοῦ νῦν. Φιλανθρωπικὴ καὶ κοινωνικὴ δρᾶσις ἀξιόθαύμαστος. Εὐαγῶν Ἰδρυμάτων θεμελιωτῆς καὶ συμπαραστάτης. Εὐκτηριῶν Οἰκῶν, Σχολείων καὶ ἄλλων ποικίλων κοινῆς ὠφελείας Καταστημάτων — Ὀρφανοτροφείων, Οἰκοτροφείων, Μαθητικῶν Συσσιτίων, Γηροκομείων, Βιοτεχνικῶν καὶ Ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν — θεμελιωτῆς καὶ προστάτης. Εὐχόμεθα τὸ μέγα τοῦτο ἔργον νὰ συνεχίσῃ καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ περιοχῇ τοῦ ἐνδόξου Θρόνου τῶν Ἀθηνῶν, ἐν ᾗ πλεῖστα τὰ κοινωφελῶς δρῶντα καὶ λειτουργοῦντα εὐαγῆ Ἰδρύματα ὑπάρχουν — κατ' ἔξοχὴν δὲ τὸ διὰ τὸν ἱερὸν Κλῆρον πρότυπον ἐν Ἀθήναις Νοσοκομεῖον —, ἀπαιτοῦντα τὴν περὶ αὐτῶν μέριμναν, πλεῖστα δὲ ἄλλα ἀναμένουν παρὰ τοῦ μεγαθύμου Πρωθιεράρχου ἡμῶν τὴνπραγματοποιήσιν.

12. Καὶ νῦν, ἐπιτραπήτω μοι νὰ ἐπαναλάβω τοὺς πολλὰς καὶ ἄλλοτε καταχωρισθέντας λόγους τοῦ Μεγάλου Πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, τοῦ καὶ Ναζιανζηνοῦ, τοὺς λόγους, οἵτινες ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἐποχὴν, τὴν σημερινὴν ἡμέραν γίνονται κατ' ἔξοχὴν καὶ ἐπίκαιροι καὶ σπουδαῖοι: «*Εἰρήνη φίλη*», διεκήρυττεν ὁ μέγας ἐκεῖνος Πατριάρχης, «τὸ καλὸν καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα! *Εἰρήνη φίλη*, τὸ ἐμὸν μελέτημα καὶ καλλώπισμα. *Εἰρήνη φίλη*, τὸ παρὰ πάντων μὲν ἐπαινούμενον ἀγαθόν, ὑπ' ὀλίγων δὲ φυλαττόμενον. Ποῦ ποτε ἀπέλιπες ἡμᾶς, τοσοῦτος ἐξ οὗ χρόνος ἤδη; Ἐλθέ, ἐλθέ· τάχιον, τάχιον!».

13. Ἐὰν ἐπιτύχῃ τὴν εἰρήνευσιν τῆς Ἐκκλησίας ὁ Σεβασμιος Πρωθιεράρχης, μάλιστα διὰ τῆς βοιωμένης καλοκαγαθίας καὶ ἀμνησικακίας Αὐτοῦ, ἃς εἶναι βέβαιος, ὅτι ὁ πανάγαθος Θεὸς εἰσήκουσε τὴν διὰ τῶν λόγων τοῦ Ἀποστολικοῦ Πατρὸς Κλήμεντος, Ἐπισκόπου Ῥώμης, δέησιν Αὐτοῦ. Διότι θ' ἀποδειχθῇ

οὕτω ἐν τοῖς ἔργοις καὶ «σοφὸς εἰς τὸ ἀγαθόν», καὶ «ἀκέραιος εἰς τὸ κακόν», καὶ «μόνης τῆς Ἐκκλησίας τὴν φροντίδα ἔχων, πρὸς τὸ διοικεῖν Αὐτὴν καλῶς καὶ τοὺς τῆς Ἀληθείας λόγους παρέχειν, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα βιοῦντας, λειτουργῶν ἀμέμπτως τῷ ποιμνίῳ τοῦ Χριστοῦ μετὰ ταπεινοφροσύνης, ἡσύχως καὶ ἀβαναύσως».

14. Πάντες οἱ Θεὸν φοβούμενοι καὶ τὸ Θεοῦδρυτον Ἴδρυμα τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας εὐλαβούμενοι καὶ ἀγαπῶντες, ἀσφαλῶς μετέχουσι τῶν δεήσεων τοῦ Μ α κ α ρ ι ω τ ά τ ο υ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, εὐχόμενοι Αὐτῷ «πᾶν δώρημα τέλειον, ἄνωθεν καταβαῖνον», ὑγίαν καὶ ῥῶσιν πνεύματος καὶ σώματος, διακονίαν θεάρεστον, ἀγαθοεργόν, ἀδελφοποιόν, πατρικὴν, φιλότεκνον, ἀγιοποιόν! Ταύτην τὴν ἱκετήριον δέησιν καὶ εὐχὴν ἀναπέμπουσι πάντες οἱ Ὀρθόδοξοι Ἕλληνες πιστοὶ πρὸς τὸν πανάγαθον Κύριον ἐκ βαθέων, ὀλοψυχον καὶ ὀλόθερμον, ὑπὲρ τοῦ βουλήματι Θεοῦ ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου Πρώτου Θρόνου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἀνυψωθέντος Σ ε ρ α φ ε ἱ μ τοῦ ἀπὸ Ἰωαννίνων!

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Η ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ Η ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
κ. κ. Σ Ε Ρ Α Φ Ε Ι Μ

Ἦμερομηνίαν 9 Ἰανουαρίου 1974 ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως ἡ ὑπ' ἀριθ. 3/1974 Συντακτικὴ Πράξις (ΦΕΚ τ. Α' ἀρ. φύλλου 4 τῆς 9-1-1974), δι' ἧς, πλὴν ἄλλων, συνεκαλεῖτο διὰ τὴν 12ην τοῦ ἰδίου μηνὸς ἡ ὑπ' αὐτῆς συγκροτούμενη 32μελὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἐκλογὴν Προκαθημένου αὐτῆς. Ἦδη ἀπὸ τῆς 19ης παρελθόντος Δεκεμβρίου ὁ περίπυστος Ἀρχιεπισκοπικὸς Θρόνος διετέλει ἐν χρεΐα, κατόπιν τῆς ἀπὸ 15-12-1973 παραι-

τήσεως τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου πρ. Ἀθηνῶν κ. Ἱερωνύμου, γενομένης ἀποδεκτῆς ὑπὸ τῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὰς κειμένας διατάξεις, τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς ταύτης ἐπικυρωθείσης διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 442 Π.Δ/τος (ΦΕΚ τ. Α', ἀρ. φύλλου 332/28-12-73 «περὶ ἐγκρίσεως ἀποφάσεως Δ. Ἱερᾶς Συνόδου περὶ ἀποδοχῆς παραιτήσεως τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου»).

Ἡ ἐκλογή.

Τῆ 9ῃ πρωῒνῃ ὥρα τῆς 12-1-1974 συνῆλθεν ἐν τῇ αἰθούσῃ συνεδριῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου ἡ διαληφθεῖσα Ἱ. Σύνοδος Ἱεραρχίας, ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Σεβ. Τοποτηρητοῦ Μητροπολίτου Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Γεωργίου, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τοῦ ἀξιοτίμου Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Παναγ. Χρήστου.

Ἐν ἀρχῇ ἐτελέσθη ἡ καθιερωμένη ἱερὰ Ἀκολουθία ἐπὶ τῇ ἐνάρξει ἐργασιῶν τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Σεβ. Τοποτηρητῆς προσεφώνησε τὰ μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου.

Ἀκολούθως, Συνοδικοὶ Ἱεράρχαι, λαβόντες τὸν λόγον, ἀνέπτυξαν ἀπόψεις ἐπὶ ἐπικαίρων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων καὶ ἐν συνεχείᾳ ἤρξατο ἡ μυστικὴ ψηφοφορία πρὸς καταρτισμὸν τοῦ τριπροσώπου Δελτίου διὰ τὴν ἀνάδειξιν Ἀρχιεπισκόπου, συμφῶνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ, κατ' ἐξουσιοδότησιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 3/1974 Συντακτικῆς Πράξεως, ἐκδοθέντος Ν.Δ/τος 274/74 (ΦΕΚ τ. Α', ἀρ. φ. 6, τῆς 11-1-74).

Γενομένης διαλογῆς τῶν ψηφοδελτίων, κατηρτίσθη τὸ τριπρόσωπον Δελτίον.

Ἡ πρόκρισις καὶ ἡ τελετὴ τοῦ μηνύματος.

Τὸ οὕτως καταρτισθὲν τριπρόσωπον Δελτίον ἐγνωστοποιήθη παραχρῆμα τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, παρακληθέντι ὅπως μεριμνήσῃ διὰ τὴν πρόκρισιν ἐνὸς ἐκ τῶν ὡς ἄνω τριῶν ὑποψηφίων διὰ τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον.

Πράγματι αὐθημερόν ἐδημοσιεύθη τὸ ὑπ' ἀριθμ. 15/12-1-74 Ν. Δ/γμα «περὶ προκρίσεως ἐκ τῶν ἐκλεγέντων ὑποψηφίων διὰ τὴν πλήρωσιν τοῦ Θρόνου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν τοῦ Μητροπολίτου Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ» (ΦΕΚ τ. Α', ἀριθ. φύλλου 8/12-1-74), ὅπερ προσεκόμισεν εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον ὁ κ. Ὑπουργὸς Ἐθν. Παιδείας περὶ τὴν 2αν μεταμεσημβρινὴν ὥραν. Ἐπαναληφθεῖσης τῆς συνεδρίας ἐτελέσθη τὸ Μικρὸν Μήνυμα τοῦ Ἐψηφισμένου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Μητροπολίτου Ἰωαννίνων κ. Σεραφεῖμ.

Μετὰ τὸ μικρὸν Μήνυμα ἡ Ἱ. Σύνοδος κατελθοῦσα ἐν πομπῇ εἰς τὸ Συνοδικὸν Παρεκκλήσιον τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν — Ἀσωμάτων τῆς Ἱ. Μονῆς Πετράκη, ἐτέλεσε τὸ Μέγα Μήνυμα τοῦ Ἐψηφισμένου Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ, τοῦ κατακλύσαντος τὸν ναὸν μεγάλου πλήθους κλήρου καὶ λαοῦ ἐκδηλοῦντος τὰ αἰσθήματα ἀπεριορίστου σεβασμοῦ πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ ἐκλεγέντος καὶ βαθείας ἱκανοποιήσεως διὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας καὶ τῆς Πολιτειακῆς προκρίσεως. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ὑπὸ τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου Θεοφιλ. Δέρβης κ. Κοσμᾶ τοῦ Ὑπομνήματος τῆς ἐκλογῆς καὶ προκρίσεως, ὁ Ἐψηφισμένος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ ἀνέγνω καὶ υπέγραψε τὴν Διαβεβαίωσιν αὐτοῦ κατὰ τὴν τάξιν, ἐπηκολούθησε δ' ἡ ὑπογραφή τοῦ ἐν τῷ Ἱερῷ Συνοδικῷ Κώδικι κατεστρωμένου Ὑπομνήματος ὑπὸ τῶν Σεβ. Συνοδικῶν Μελῶν. Ἡ τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεως ὠρίσθη διὰ τὴν Τετάρτην 16-1-1974.

Ἡ ἀναγγελία τῆς ἐκλογῆς.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀνεκοίνωσεν ἀμέσως τηλεγραφικῶς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ καὶ τὴν ἡμέραν τῆς ἐνθρονίσεως τόσον πρὸς τὴν Α.Θ.Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. Δημήτριον τὸν Α', ὅσον καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς λοιποὺς Προκαθημένους τῶν ἀνά τὴν Οἰκουμένην Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Τὴν χαρμόσυνον εἰδησιν μετέδωσαν κατ' ἐπανάληψιν πρὸς τὸν ἐλληνικὸν κλῆρον καὶ λαὸν τὰ κρατικὰ ραδιοφωνικὰ καὶ τηλεοπτικὰ δίκτυα.

Ἡ διαβεβαίωσις.

Τῇ 9ῃ πρωϊνῇ ὥρᾳ τῆς 16ης Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. ἔλαβε χώραν ἐν τῇ Μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Προεδρικοῦ Μεγάρου ἡ τελετὴ τῆς ἐπισήμου Διαβεβαίωσεως τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφείμ, ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας Στρατηγοῦ Φαίδωνος Γκιζίκη. Εἰς τὴν τελετὴν παρέστησαν 20 περίπου Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου, ὁ Θεοφιλέστατος Ἀρχιεπίσκοπος Αὐτῆς Ἐπίσκοπος Δέρβης κ. Κοσμᾶς, ὁ Θεοφιλέστατος Δωδώνης κ. Χρυσόστομος, ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου Πανοσιολογ. Ἀρχιμ. κ. Χριστόδ. Παρασκευαΐδης καὶ ὁ ἐντιμώτατος Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὁρησκευμάτων καθηγητῆς κ. Παν. Χρήστου.

Ἡ τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεως.

Ἡ τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεως ἐγένετο εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ἱερὸν Ναὸν τῶν Ἀθηνῶν τῇ 11ῃ πρωϊνῇ ὥρᾳ τῆς αὐτῆς ἡμέρας, κατὰ τὸ ὑπὸ τῆς Νομαρχίας Ἀττικῆς καταρτισθὲν ἐπίσημον Πρόγραμμα.

Κατὰ τὴν 11ην ὥραν ἀκριβῶς ἀφίκετο ἔμπροσθεν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ ὁ κ. Πρωθυπουργὸς καὶ ἀμέσως μετ' αὐτὸν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφείμ.

Τὸν Μακαριώτατον ὑπεδέχθησαν εἰς τὰς Βασιλικὰς Πύλας ὁ Σεβ. Τοποτηρητῆς Μητροπολίτης Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Γεώργιος μετὰ τοῦ ἐκτάκτου Τελετάρχου Σεβ. Μητρ. Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Θεοκλήτου, ὡς καὶ ὁ ἱερός Κληρὸς. Ἀσπασθεὶς τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον ὁ Μακαριώτατος περιεβλήθη τὸν Μανδύαν καὶ κρατῶν τὴν ἀρχιεπισκοπικὴν ράβδον εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ Ναοῦ, ἔνθα ὑπεδέξαντο τοῦτον οἱ ἀναμένοντες διὰ διαφόρων ἐνθουσιωδῶν ἰαχῶν «Ἄξιος», τοῦ χοροῦ ψάλλοντος τὸ «Ἄξιόν ἐστιν».

Εἰσελθὼν εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα ὁ Μακαριώτατος ἠσπάσθη τὴν Ἀγ. Τράπεζαν, εἶθ' οὕτω περιβληθεὶς ἐπιτραχήλιον καὶ ὤμο-

φόριον ἐξῆλθεν εἰς τὸν Σωλέον, ἔνθεν ἠύλόγησε τὸν λαόν, τοῦ χοροῦ ψάλλοντος τὸ «Εἰς πολλὰ ἔτη, Δέσποτα» καὶ ἀνῆλθεν ἐν συνεχείᾳ ἐπὶ τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου.

Ἐπηκολούθησεν ἡ ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος ἀνάγνωσις ὑπὸ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἀρχιεπισκοπικοῦ τῆς Ἱ. Συνόδου τοῦτο μὲν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 22/15-1-1974 Προεδρικοῦ Διατάγματος «Περὶ ἀναγνώσεως καὶ καταστάσεως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ», τοῦτο δὲ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1995/14-1-74 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου πρὸς τὸν Ἱερὸν Κλήρον καὶ τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀναγνώσεως ταύτης ἤρξατο ἡ Ἱερὰ Ἀκολουθία τῆς Ἐνθρονίσεως.

Ἀκολουθῶς ὁ Μακαριώτατος ἐξεφώνησε τὸν ἐνθρονιστήριον αὐτοῦ Λόγον, δημοσιευθέντα εἰς τὸ Περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ἀρ. φ. 3-4 τῆς 1/15 Φεβρουαρίου 1974.